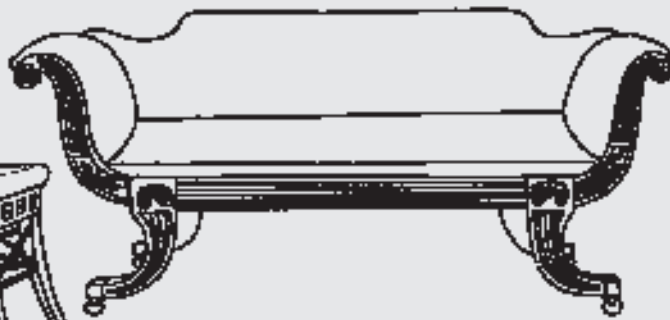
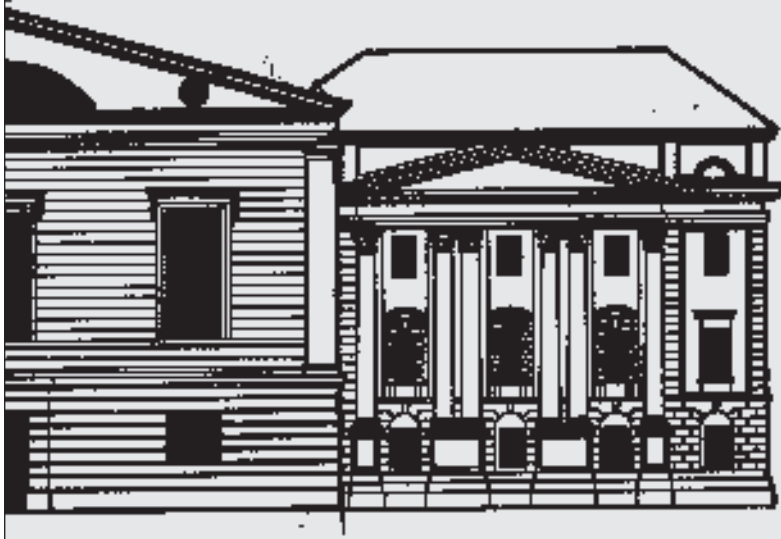

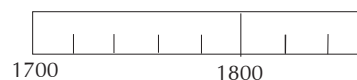
KLASSZICISTA MŰVÉSZET

1770—1840

IDŐRENDI TÁBLÁZAT

(XVIII. század közepétől a XIX. század közepéig)

JEAN ANTOINE HOUDON	(1741—1828)	
JACQUES-LOUIS DAVID	(1748—1825)	
ANTONIO CANOVA	(1757—1822)	
POLLACK MIHÁLY	(1773—1855)	
JEAN AUGUSTE DOMINIQUE INGRES	(1780—1867)	
HILD JÓZSEF	(1789—1867)	
ID. MARKÓ KÁROLY	(1791—1860)	
FERENCZY ISTVÁN	(1792—1856)	
BERTEL THORWALDSEN	(1777—1844)	
KARL FRIEDRICH SCHINKEL	(1781—1841)	

1. Folytasd a felsorolást olyan művészekkel, akik ebben az időszakban klasszicista stílusban alkottak! (Építészek, festők, szobrászok, irodalmárok, zenészek.)

Two vertical lines extending downwards from the bottom of the table, intended for the student to write the names of additional artists in the Neoclassical style.

A KLASSZICIZMUS ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

A stílus kialakulása egybeesett a felvilágosodás korának őszinte eszméinek megjelenésével.

Az antik művészet formáit, felfogását követő művészet jött létre, melyre nagy hatással volt a Pompejiben és Herculaneumban ebben az időben zajló ásatások során megismert antik műalkotások szépsége. Az antik műemlékek nem csak művészi megjelenésükkel hatottak, hanem azokon keresztül az ókori életfelfogás is éreztette hatását.

A barokk és rokokó mozgalmasságával szemben a stílus fő jellemzői a nyugodtság és fegyelmezettség.

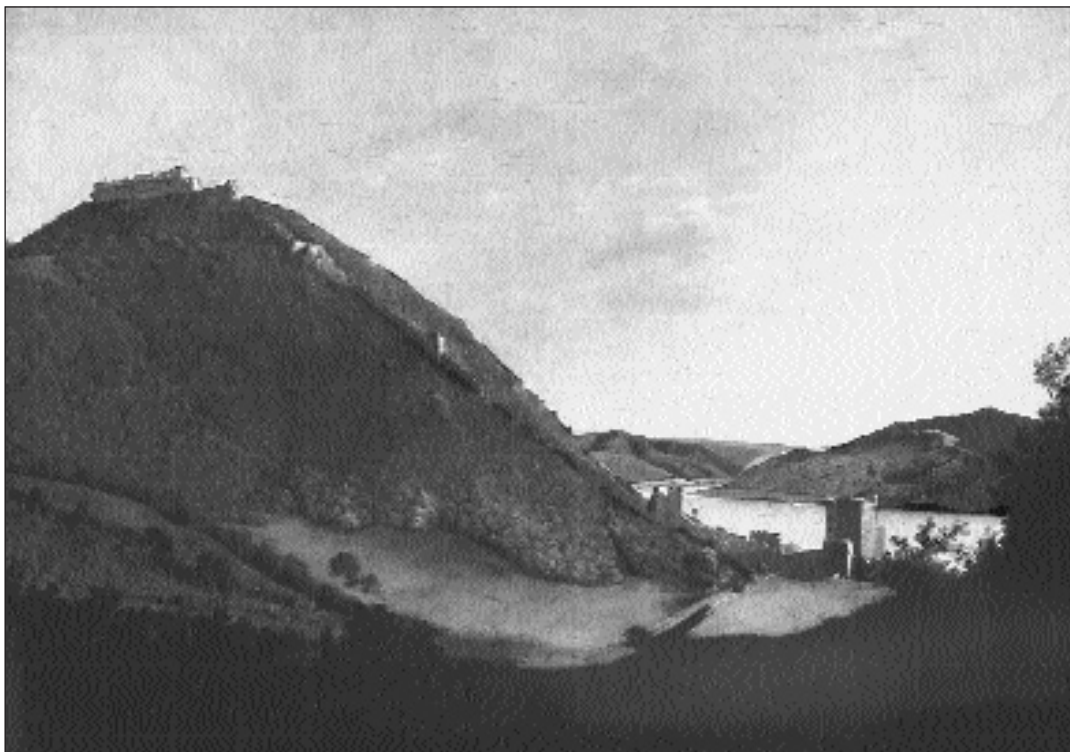
Az **építészetben** az antik oszloprendek, a tünpanon alkalmazásával az egyszerű, harmonikus homlokzatok és belső terek érvényesültek.

A **festők** gyakran ókori történelmi eseményeket, mitológiai témákat dolgoztak fel, melyek szereplői többnyire színpadias elrendezésűek. A festői stílusra az éles kontúrok és a sima ecsetkezelés jellemző. Pl. id. Markó Károly: Visegrád című festménye.

A **szobrászok** is gyakran merítettek témát az antik mitológiából. A túlságosan idealizált ábrázolás miatt az alakok azonban nem közvetlenek és életszerűek.

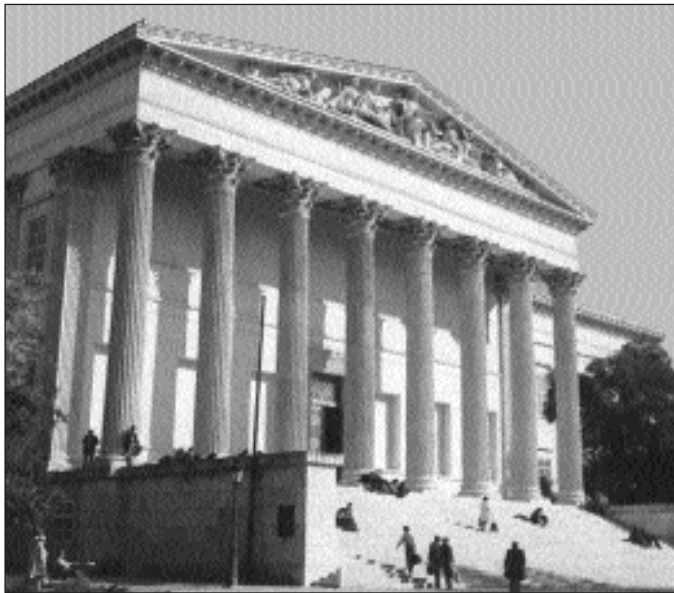
A mozdulatok túlságosan színpadiasak, a testek valószerűtlenül arányosak és a többnyire márványból készült szobrok tökéletesen simára csiszoltak. Ferenczy István szobra, „A szépművészetek kezdete” (Pásztorlányka) megformálása is kitűnően megfelelt a klasszicizmus antik kultúrát tisztelő ízlésének.

1. Húzd alá a szövegben a klasszicista építészet, festészet és szobrászat jellemző vonásait!
  2. Mi az a sajátosság, ami mindegyikre jellemző?
-
-

Id. Markó Károly: Visegrád. 1826—1830. Olaj, vászon, 58,5×83 cm. Magyar Nemzeti Galéria.

KLASSZICISTA ÉPÍTÉSZEZET

Klasszicista épület. Magyar Nemzeti Múzeum.
Tervező: Pollack Mihály. Épült: 1837—1847.

Görög templom.

Római templom (Pantheon).

1. Hasonlítsd össze a görög és a római épületet a Magyar Nemzeti Múzeum épületével!

---

2. Gyűjts példákat hasonló megjelenésű épületekre!

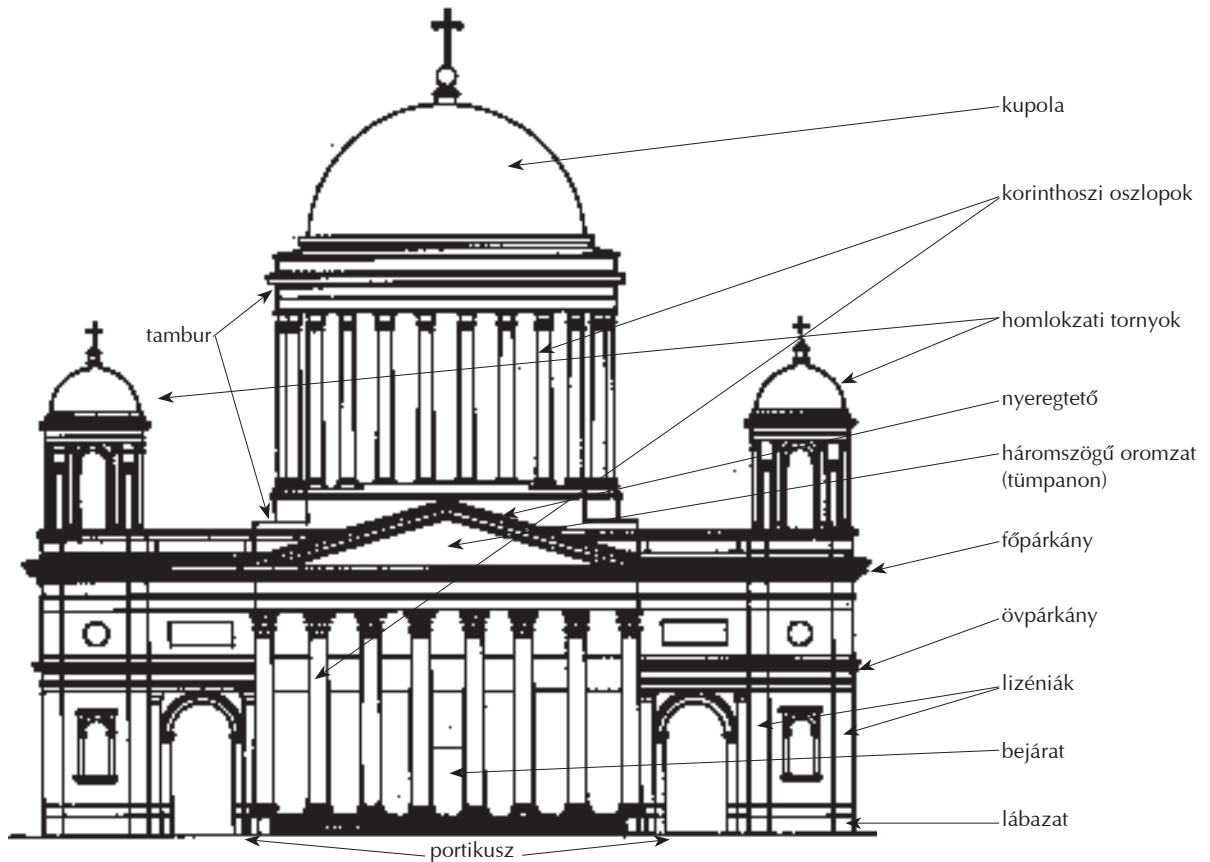

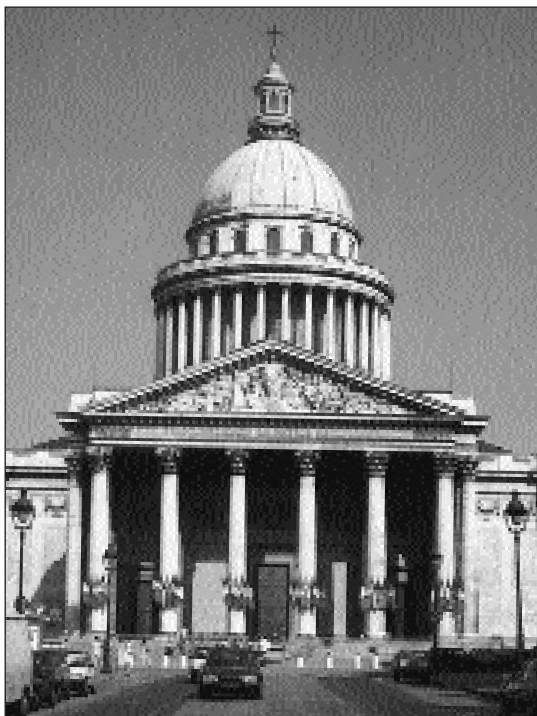

AZ ESZTERGOMI FŐSZÉKESEGYHÁZ HOMLOKZATA. 1822—1869.

1822-től Kühnel Pál és Packh János tervei szerint kezdték el építeni, majd 1839-től Hild József vette át az építkezés irányítását.

3. Hasonlítsd össze az esztergomi főszékesegyház homlokzatát a párizsi Pantheon homlokzatával. Írd a megfigyeléseidet a fénykép mellé!

A párizsi Pantheon. Tervezte: Jacques-Germain Soufflot.

KLASSZICISTA SZOBRÁSZAT

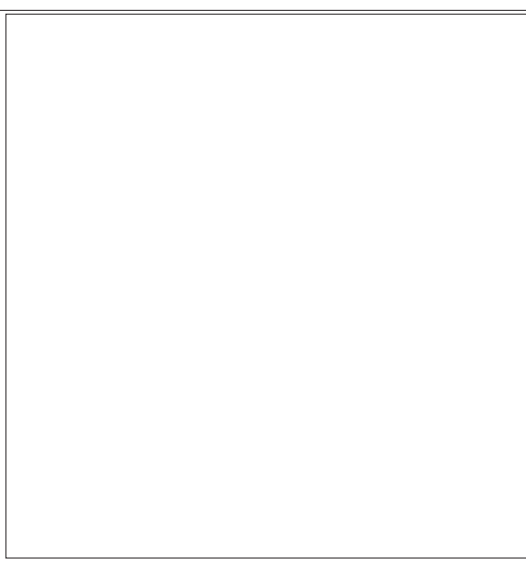
1. _____ 2. _____ 3. _____

1. Milyen műalkotásokat ábrázolnak a képek? Írd a képek alá!
2. Mi a hasonlóság a görög, a reneszánsz és a klasszicista szobrászat emberábrázolásában?

_____
_____
_____

3. Milyen más címet tudnál adni Ferenczy István szobrának? Magyarázd meg azt is, hogy miért?
- _____
_____
_____

4. Készítsd el a Pásztorlányka című szobor kompozíciós vázlatrajzát! →

A szépség istennőjéről készült szobrok megalkotását több, mint 2000 év választja el egymástól. Ennek ellenére mégis azt az érzést keltik, mintha egy időben készültek volna.

Praxitélész: Knidoszi Aphrodité. I. e. 340 körül.
Görög szobor.

Bertel Thorwaldsen: Vénusz.
Klasszicista szobor.

5. Keresd meg a két szobor rokon vonásait!

FESTÉSZET

HORATIUSOK ÉS CURIATIUSOK

Tullus Hostilius uralkodása idején viszálykodás támadt az albai és a római pásztorok között. Kölcsönösen egymás földjére törtek, az állatokat áthajtották magukhoz, majd egymástól mindezért kártérítést követeltek. Erre mindkét fél megüzente a másiknak a háborút, ám a háborúra nem került sor, mert az albai vezér egy javaslattal állt elő: „Azon legyünk, hogy minél kevesebb vérvesztéssel döntsünk! Mindkét csapatból 3-3 ifjú vállalkozott, hogy vállalják, hogy hazájukért fegyverrel megküzdenek. A római ifjúkat Horatiusoknak, az albaiakat Curiatiusoknak hívták.

Megállapodtak, hogy azoké lesz az uralom, akiké a győzelem. Miután ez megtörtént, a hármas ikrek fegyvert fogtak, és a két sereg közt elterülő mezőn egymás ellen indultak. Mindkét oldalon felharsant bajtársaik biztatása.

„Ősi isteneinket, hazánkat, szüleinket mind-mind ti védelmezték! Ahányan csak vannak otthon, ahányan csak vagyunk itt a seregben, mindet a ti fegyveretek, a ti harcotok védelmezi most!”

Megadták a jelt, s az ikrek összecsaptak. Sem a Horatiusoknak, sem a Curiatiusoknak nem jutott eszükbe saját életük védelme, hazájuk jövődjé sorsára gondoltak.

Az első összecsapásnál mind a három Curiatius megsebesült, két római pedig holtan esett össze. Ekkor a harmadik Horatius futásnak eredt. A három Curiatius utána, ám mivel sebesültek voltak, a futás közben egymástól szétszakadoztak. Horatius erre hirtelen visszafordult és a hozzá legközelebbi sebesült Curiatius rövid küzdelemben megölte, majd a másodikat is leterítette, és hamarosan a harmadik ellen fordult, aki már nem is volt igazi ellenfél, annyira legyengült sérüléseitől.

A római felkiáltott:

– Kettőt testvéreim szellemének áldoztam, a harmadikat a háború szellemének adom, hogy a római parancsoljon az albainak!

Azzal nekirontott az utolsó Curiatiusnak, aki hiába tartotta maga elé a pajzsát, Horatius őt is megölte.

A rómaiak boldogan ünnepelték a győztes Horatiust.

Jacques-Louis David: Horatiusok esküje. 1784. Olajfestmény.

1. A történet elolvasása után elemezd **Louis David: Horatiusok esküje** című festményét!

a) Kiket látunk a képen? Hol játszódik a jelenet? Milyen eseményt festett meg David?

---

b) Milyen csoportosításban helyezkednek el? Milyen a kép tagolása?

---

c) Milyenek mutatja be őket a festő? **Jellemezd!**

---

d) Mi a kép kompozíciós középpontja? **Rajzold** a képre az irányvonalakat és a kompozíciós szerkezetet!

---

e) Miért tipikusan klasszicista festmény?

---

f) Keress a következő klasszicista festőkre jellemző alkotásokat, és írd a címeket a nevük mellé!

id. Markó Károly: _____

Jean Dominique Ingres: _____

FELADATOK A 9. OLDAL RAJZAIHOZ

1. Milyen összefüggést látsz a következő tények között?
Pompeji romjait a 18. század közepén tárták fel, és a klasszicista ízlésirányzat elterjedése is ugyanerre az időre tehető. Miért?
-
-
-

2. Milyen magyarországi klasszicista épületeket ismersz?
Írd a 9. oldal épületrajzai mellé!

3. Milyen ókori díszítőmotívumokat fedezel fel az empire és a klasszicista bútorokon? Miben különböznek ezek a bútorok a korábbi évszázadok bútoraitól?
-
-
-

4. A nők kitörték a fűző szorításából és az abroncsszoknya kényelmetlenségéből. Az antik öltözethez hasonló egyszerű ruhát viseltek, mely megmutatja viselője alakját. Az ingruhán az öv vonala felkerült a mell alá. A nőideál a harmonikus nőalak volt, olyan, mint Mme Récamier.

„... dereka fiús, keze
lába hosszú, szép formájú,
foga hófehér, szemében
sárgás szikra villog,
bőre mint a tej, amelynek
színén rózsalevelek
úszkálnak.”

Jacques-Louis David festménye alapján Mme Récamier portréja. 1800.

Joseph Chinard: Mme Récamier. 1802 körül.

5. Miben különbözik a klasszicista nőideál a rokokó nőideáljától?

---

6. Mi a hasonlóság és a különbség a klasszicista ingruha és a görög khiton között?

A férfiak szűk szárú hosszúnadrágban jártak, ehhez frakkot hordtak, mely elől derékig érő, hátul pedig hosszabb kabát. A kalap teteje megmagasodik, cylinder lesz belőle. A sétabotot mindig magukkal hordták.

7. Miért mondható egységes stílusúnak a klasszicizmus?

Mi a közös vonás az épületek, szobrok, festmények, bútorok, és az öltözködés stílusában, tehát melyek a klasszicizmus általános jellemzői?

GYÚJTÓMUNKA